

NAGY ANGELA

Tisztelet a Mesternek 100 éve született Farkas András

A Balassagyarmatért Baráti Kör virtuális kiállításra¹ hívta meg Farkas András tanár úr születésének 100. évfordulójára emlékezve a művészi pályán általa elindított egykori tanítványokat.

Farkas András: Önarckép (1965, olaj)

Farkas András káprázatos rajzkészsége, művészettörténeti tudása, kivételes irodalmi műveltsége, kiváló előadói képessége nagy hatást gyakorolt a tanulóifjúságra, mindenkor az egyik legnépszerűbb tanár volt iskolájában, vérbeli pedagógus. Ahogy az éppen aktuális oktatáspolitikai reformok meghatározták, Farkas tanár úr tanított rajzot, rajzmódszertant, mű-

¹ Az évfordulóra Nagy Angela virtuális kiállítást készített a www.balassagyarmat.eu honlapra, jelen írás abból tartalmaz szemelvényeket.

vészettörténetet, műszaki rajzot, ábrázoló geometriát. Meghirdetett drámaszakkört, részt vett az önképzőköri munkában, szerepelt a színdarabokban tanítványaival együtt. Amíg a műszaki rajzon csendben dolgoztak a tanulók, ő művészettörténeti szemelvényeket adott elő, verseket mondott (nem felolvasott) és az életről mesélt, a száraznak tűnő tantárgy így mindenki számára elfogadhatóbb, közérthetőbb lett. Tartott rajzszakkört iskolában, művelődési házban, télen-nyáron, hétköznapi-vasárnap, tanyán, Ipoly-parton és a saját lakásában is, amíg csak rajzolni vágyó gyermek jelentkezett. És az ifjúság mindig körülvette. Egykori tanítványai rendszeresen felkeresték, hogy pályájuk során is erőt merítsenek atyai támogatásából.

Farkas tanár úr páratlan személyisége máig hat, hiszen a virtuális kiállításra meghívottak nagy tisztelettel azonnal támogatólag csatlakoztak.

Álljon itt néhány szemelvény az emlékezésekből:

„Első mesterem, aki bevezetett a művészi alkotás rejtelmeibe, Farkas András festőművész volt... Alaposan szemügyre vette rajzaimat, és legnagyobb örömömmre tanítványává fogadott... Szeretett mesélni magáról, a hadifogságáról, művészetéről, hitről és arról, hogy mit jelent az, ha valaki alkotó ember. Sokat tanultam tőle, nemcsak rajzolásról, hanem emberségről, hitről, kietartásról, mérhetetlen alázatosságról és szeretetről a szakmájával szemben az emberek iránt. Azt gondolom, kamaszkorom egyik legnagyobb hatású személyiségével találkoztam, és elmondhatom, hogy mindazt a tudást és hozzáállást, amit tőle magamba szívtam, bevésődött, a mai napig tart és meghatározza minden napjaimat, munkáimat.”

Mózer Erzsébet

Munkácsy Mihály-díjas

grafikai restaurátor- és grafikusművész

„...Nagyon jók voltak a Tanár Úr rajzórái, mindig izgatottan vártam, hogy találkozhatok vele. Sudár alakjával, klasszikusan szép férfifejével és kackiásan pödrött bajszával valószínűleg jelenség volt. Kellemes orgánuma, melegszívű, emberséges tanári bánásmódja pedig szeretni valóvá tette. Derűjéről, izésszerű beszédéről, humoráról nem is beszélve. Egy-egy diák rajzát a kezébe vette, és kifogása vagy elismerése jeléül először csak annyit mondott róla, hogy »ezt mind te rajzoltad félkézzel?« S aztán jött a rajz tényleges korrekciója... Módszeresen foglalkozott velem, s ennek hatására valóban sokat fejlődött az eredetileg nem túl káprázatos »rajzkészségem«. S a hitem is megerősödött, hogy tehetséges vagyok és érdemes, és kell is ezt gyarapítanom... Indíttatásomat később azzal hálálhattam meg első rajztanáromnak, majdan kollégámnak,

hogy a Bolyai Gimnázium rajztanáraként 1990-ben egy nagyon szép kiállítást rendeztem a műveiből iskolánk galériájában. Tárlatát Réti Zoltán tanár úr nyitotta meg. Hosszú idő után ez volt az első és egyben utolsó, felejtethetlen találkozásom is Bandi bácsival. Nem sokkal később elment közülünk. Mélyebben én ekkor ismertem meg az ő művészetét. Festői képeit, azok pasztellesen finom színeit, egyszerű kompozícióit és motívumai könnyed rajzolatát éppen olyan finomnak, lélekben gazdagoknak és lírainak láttam, mint őt magát.”

*Gáspár Aladár
képzőművész, ny. rajztanár*

„1963-ban a balassagyarmati Balassi Bálint Gimnázium diákjaként találkoztam először egy igazán hozzáértő, képzett és jó rajztanárral. Ő volt Farkas András, aki később az első mesterem lett. Elsős gimnazista korom elején javasolta, hogy járjak el hozzá tanulni... Középiskola után Szegeden jártam tanárképző főiskolára (földrajz-rajz szak). Itt szereztem első diplomámat. Néhány év múlva felvételiztem a Képzőművészeti Főiskolára is. Itt festészet–grafika–ábrázoló geometria–művészettörténet szakosként végeztem 1982-ben... Farkas tanár úrral a kapcsolatom nem szakadt meg. 1990-ben egy költözködésünk nyomán szomszédok is lettünk és igen sokat beszélgettünk. Természetesen elsősorban a képzőművészetről, az alkotómunkáról, kiállításainkról, terveinkről.”

*Pénzes Géza rajztanár
Horváth Endre-díjas
grafikusművész*

„A gimnáziumi éveken (balassagyarmati Balassi Bálint Gimnázium) már tudatosan készültem a rajz szakra. Farkas András tanár úr kiemelten foglalkozott velem és egy másik osztálytársammal, ugyanis hamar kiderült, hogy rajzos pályát szeretnénk választani. Bandi bácsit nagy tisztelet övezte, mindenki számára, nekem is ő volt a Mester, a Művész és az Ember! Sokszor meghívott a műtermébe minket és próbálta átadni ismereteit, hol a munkáiban, hol művészeti albumokból, hol beszélgetéseink során. Kedves emlékeként él még ma is bennem, amikor kijött a falumba (Szentére) kis robogóján és együtt rajzoltam vele.”

*Sagyibóné Sára Anna
rajz-földrajz szakos tanár*

„Gimnáziumi éveimet Balassagyarmaton töltöttem 1960–64 között, a Szántó Kovács János Gimnáziumban érettségiztem. Itt volt szerencsém megismerni Farkas

András festőművész tanáromat, aki meghatározó élménnyel szolgált számomra. Neki is köszönhetem, hogy a képzőművészethez való vonzódásomat megerősítette, hitet adott abhoz, hogy autodidakta módon folytassam szenvedélyemet, mely a rajzolásban, a festészetben, valamint a szobrászatban nyilvánul meg.”

*Dr. Várszegi Tamás
orvos, képzőművész*

„A városban járva ismertem meg lobogó hajú, bajuszos, Petőfi Sándorra emlékeztető alakját. Ezt a benyomást még fokozta, hogy a március 15-i alkalmakkor – bár ez akkor nem volt hivatalos állami ünnep – zsinóros Bocskai-kabátban jelent meg... beti két alkalommal délutánonként a tanítóképző egyik üres tantermében egyszemélyes rajzórákat adott számomra... Engedett szabadon dolgozni, és időnként korrigált. Korrektúrái mindig lényegre törőek, egyértelműek voltak. Későbbi szakmai tanulmányaim során sem kaptam jobbakat... Ő adta az indítást, az alapvető mesterségbeli ismereteket, a készségek fejlesztésének gondosan felépített rendszerét, szakmai, művészi világlátásom megalapozását, a hitet, hogy érdemes, amelyekre a későbbiekben minden felépülhetett. Talán nem tűnik túlzásnak, hogy okkal és joggal tekinthetem Őt első és meghatározó mesteremnek.”

*Benkő Cs. Gyula
Ferenczy Noémi-díjas ipari formatervező művész
Horváth Endre-díjas festőművész*

„Bandi bácsihoz jártam az Óváros térre. Mindig kaptunk Tőle olyasmit, amire máig emlékszem, és nem csak rajzzal kapcsolatban... Mondásait még idézni is szoktam tanítványaimnak. Az egyik, mikor csendéletet rajzoltunk, és több krumpli volt a tálon, de nekem csak kis gombolyagokká sikerültek, Bandi bácsi vett rá, hogy először alaposan figyeljem meg, és csak akkor rajzoljam le, amikor már látom, mitől krumpli a krumpli... szemléltette, hogy milyen egyszerű az akvarelltechnika. Neki az volt. A mai napig csodálom azt a könnyedséget, ahogy a vízfestékekkel varázsolni tudott... Az Ő ebbéli tudása számomra etalon.”

*Merczel Péter
Horváth Endre-díjas
grafikusművész, tervezőgrafikus, tanár*

„Bandi bácsinak... középiskolás koromban lettem tanítványa; hetente tartott rajzszakmai foglalkozásokat Gyarmat festeni-rajzolni szerető polgárainak... Később, már egyetemista koromban hazalátogatva mindig felkerestem őt, rendszeresen jártunk

az Ipoly mentére, Kóvárra, Órhalomba, Hugyagra vitt az utunk. Ő a kis motorbiciklijén, én kerékpáromon. Idővel Péter öcsém is csatlakozott hozzánk, aki aztán végig hűséges tanítványa lett Bandi bácsinak, több kiállítását is megnyitotta. Ők ketten rengeteg időt töltöttek együtt a szabadban festéssel, rajzolással. Derűsen teltek ezek az órák, a meglátogatott tanyákon már ismertek minket, Bandi bácsit mindenhol szívesen fogadták. Munkáink elkészülte után szemlét tartott képeink felett, dicsérte jó képi megoldásainkat, és szólt a hibákról is. Nemegyszer egy-két jól elhelyezett ecsetvonással ő teremtett rendet képeinken. Nagy hatással volt mindkettőnkre.”

Dr. Szabó András
irodalomtörténész, előadóművész

„A rajzolásához, majd a festéshez – főleg a középiskolában – egyre közelebb kerültem. Ebben végig meghatározó szerepet töltött be Farkas András tanár úr, aki a rajz tantárgyat tanította. Maga köré gyűjtötte a tehetséges tanulókat, az általa vezetett szakkörnek én is lelkes tagja voltam, mai napig őt tartom első mesteremnek. Neki köszönhetem, hogy a pedagógiai munka végzése mellett a főiskolai képzőművészeti alkotótáborokban állandóan fejlesztettem elméleti és gyakorlati tudásomat.”

Várszegi István László
rajz-földrajz szakos tanár

„Bandi bácsi tanította nekünk a rajzot. Kezdetben furcsa volt humora, csipkelődése. Nekem azt mondta: »magának, Szilcz, okosan csillog a szemüvege«. Gondoltam, majd más lesz a véleménye, ha meglátja, milyen ügyes vagyok. Persze ő is észrevette, hogy jobban rajzolok, mint a többiek. Jártam a rajzszakkörébe is... Elhatároztam, nem maradok a gimnáziumban, megpróbálom a felvételit... és sikerült bejutnom. A kisképzőbe jó volt járni. Nem volt csupa álom, de sokat tanultam... Harmadik utáni nyáron egy véletlen folytán összefutottunk Bandi bácsival... felajánlotta, hogy látogassam meg. Ha kedvem van, mehetek vele festeni, ha megy a környékre... Tőle tanultam meg akvarellal festeni. Ha megmutatta a képeit, elfogott a lelkesedés, hogy még többet fessek. Még mindig megvannak azok a festmények, amiket együtt festettünk 20 filléres rajzlapra... Aztán vissza kellett menni a suliba. Leveleztünk, ami számomra nagy feladat volt, mert ugyan mit írhat egy kamasz egy komoly embernek?... Még mindig megvannak a levelei, a préselt rózsával együtt. El nem tudom mondani, mennyit jelentett nekem a barátsága, szeretete. Hiányzik...”

Szilcz Marianna
Horváth Endre-díjas üvegtervező iparművész,
szaktanár